

Memòria d'activitats

Any 2013

Observatori per
a la **Igualtat** UAB

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Memòria d'activitats

Observatori per a la Igualtat de la UAB

Any 2013

Edició i disseny

Observatori per a la Igualtat de la UAB

Consell de redacció

Montserrat Rifà Valls

Laura Duarte Campderrós

Índex

1. PRESENTACIÓ.....	5
2. ALGUNES DADES.....	7
2.1. Desigualtat entre la dona i l'home	7
2.2. La discapacitat.....	14
3. ACTUACIONS DE VISIBILITZACIÓ	17
3.1. 8 de març, Dia Internacional de les Dones.....	17
3.2. El web de l'Observatori: gestió i manteniment.....	18
3.3. Xarxes socials.....	19
3.4. 25 de Novembre, Dia Internacional contra la Violència de Gènere.....	20
4. RECERCA I AVALUACIÓ.....	21
4.1. Participació en el projecte europeu Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina (MSEAL).....	21
4.2. EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia (7FP).....	23
5. FORMACIÓ.....	25
5.1. Personal acadèmic i investigador, i de l'administració i serveis.....	25
5.2. Alumnat.....	25
6. PLAN D'ACCIÓ I POLITIQUES.....	29
6.1. Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona. Quadrienni 2014-2017.....	29
6.2. Eradicació de les violències de gènere a la UAB.....	33
7. PARTICIPACIÓ I GÈNERE.....	37
7.1. Diada de Sant Jordi.....	37
7.2. Festa major: campanya "No és no".....	37
7.3. Presentació del llibre "Dibuixant el gènere".....	38
7.4. Formació i treball en matèria d'igualtat amb estudiants de suport als Consells d'Estudiants de la UAB.....	39

1. Presentació

Durant el 2013 l'Observatori per a la Igualtat ha realitzat diverses activitats de visibilització, formació, recerca i participació. Entre aquestes activitats destaca la posada en marxa de la campanya "Tenim un pla. Retallem les desigualtats" i "No és no!", l'avaluació de la implementació del "Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB", l'elaboració de la proposta del tercer pla i la seva aprovació pel Consell de Govern, i la participació en els projectes europeus MISEAL: Medidas para la inclusión Social y la Equidad en Instituciones de Educación Superior en América Latina i EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia.

La vigència del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB va finalitzar l'any 2012 motiu pel qual durant aquest l'any 2013 s'han realitzat l'avaluació de la implementació i s'ha elaborat la tercera proposta de pla. Per l'avaluació s'han elaborat indicadors per mesurar el grau d'aplicació de les diferents accions que contempla el pla i s'han recollit les dades per a mesurar-los. Respecte a l'elaboració de la tercera proposta, amb la finalitat de crear un procés participatiu, s'han dissenyant instruments de recollida de dades: una enquesta, sessions de treball, grups de discussió i reunions, adreçats als tres col·lectius de la UAB (professorat, personal de l'administració i serveis, i alumnat) i orientats a obtenir informació sobre el coneixement del pla i la percepció vers la importància, utilitat i viabilitat de les mesures, i recollir també suggeriments i propostes pel tercer pla. El tercer pla d'acció va ser aprovat pel Consell de Govern en la sessió del 17 de juliol (Acord 64/2013).

En el marc del Dia Internacional de les Dones Treballadores, l'Observatori va impulsar la campanya "Tenim un pla. Retallem les desigualtats" per visibilitzar la situació de les dones a la Universitat i convidar a la comunitat universitària a participar en l'elaboració de polítiques a per corregir les desigualtats. El dia 8 de març de 2013 es va celebrar la VIII Jornada Institucional amb motiu del Dia Internacional de les Dones, organitzat per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB. A l'acte es va retre homenatge per la seva contribució a la defensa dels drets de les dones al Grup de Recerca de la UAB Dones i Drets, amb menció especial a la seva impulsora, la catedràtica de Filosofia del Dret Francesca Puigpelat.

El 7 de novembre, en motiu de la Festa Major de la UAB, l'Observatori va portar a la UAB la campanya "No és No!", amb la voluntat d'encetar una campanya de sensibilització al voltant de la violència de gènere en les relacions a la universitat i els espais d'oci. A més, el del 25 de novembre, per commemorar el Dia Internacional contra la Violència de Gènere, l'Observatori va penjar un gran llaç lila a la façana de l'Edifici d'Estudiants.

En relació a les activitats vinculades a la recerca, l'Observatori continua la seva participació en un dels projectes de la tercera edició del programa europeu ALFA III: "Medidas para la Inclusión Social y la Equidad en Instituciones de Educación Superior en América Latina (MISEAL)". El projecte, que va començar el febrer de 2012, està liderat per la Freie Universität Berlin i compta amb quinze universitats sòcies d'Amèrica Llatina i Europa. L'objectiu del MISEAL és contribuir a millorar les estratègies i mecanismes d'accés, així com les condicions de permanència i mobilitat de les persones pertanyents a grups poc afavorits o vulnerables de dotze IES d'Amèrica Llatina.

D'altra banda, l'Observatori forma part del projecte europeu EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia, liderat per la Universitat SciencíesPo i que començarà el gener de 2014. L'Observatori ha estat convidat a participar com a soci preferent per la seva trajectòria i experiència en l'elaboració i aplicació de polítiques d'igualtat a la universitat.

Pel que fa a la formació, l'Observatori ha ofert durant aquest any formació en matèria de gènere als tres col·lectius de la UAB. Dins el programa de formació al personal treballador, es van realitzar el curs "Discriminació, assetjament sexual i tracte vexatori". Per l'alumnat s'han realitzats els tallers "Dones i noves formes de relacions en la cooperació i el treball", "Acció política, participació i gènere", "La comunicació no sexista" i "I la teva com és? Diversitat afectiva-sexual, famílies i educació".

Per últim mencionar que per tal d'arribar al màxim de públic possible, l'Observatori per a la Igualtat ha obert un compte al Twitter i un al Facebook on s'enllacen i destaquen les activitats que es duent a terme, tant internes com externes, en matèria d'igualtat: @observatori_UAB i www.facebook.com/observatoriligualtatUAB.

A continuació presentem aquestes activitats de manera més detallada així com d'altres actuacions desenvolupades per l'Observatori durant l'any 2013. Tanmateix, en un primer moment, fem una breu descripció de les principals dades sobre la situació de les dones i de les persones amb discapacitat a la UAB.

2. Algunes dades

A continuació presentem les dades més rellevants sobre la situació de les dones i de les persones amb discapacitat a la nostra universitat i en relació als tres estaments: personal docent i investigador, personal de l'administració i serveis, i alumnat.

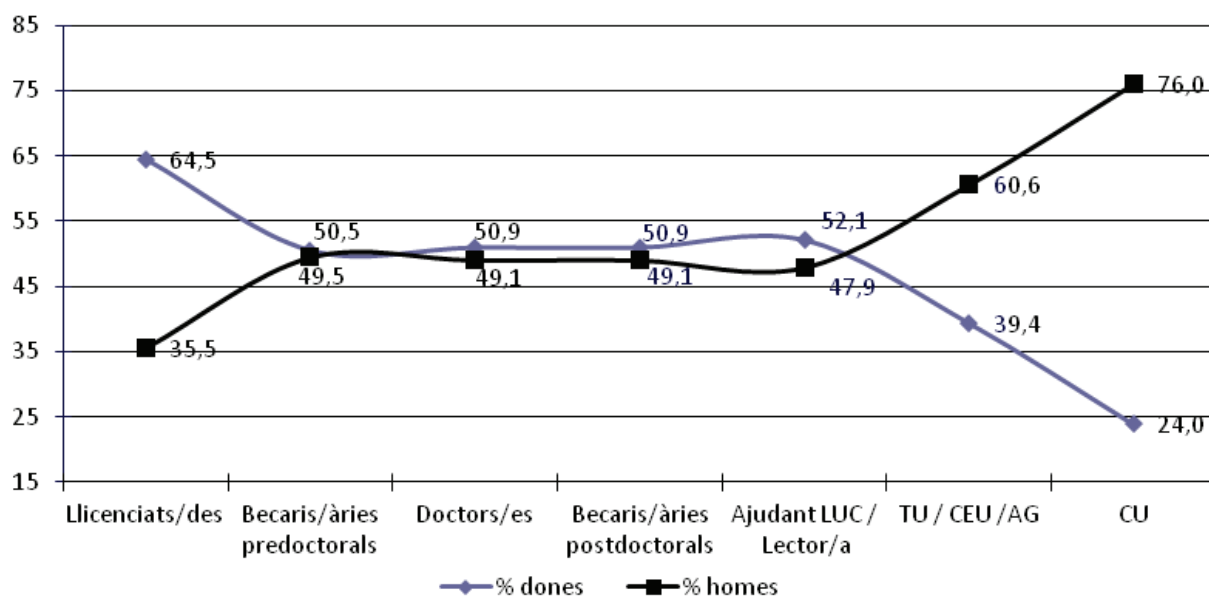
2.1. Desigualtat entre la dona i l'home

PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR

Les dades que es presenten a continuació mostren que, a la nostra universitat, el personal acadèmic és el col·lectiu en què la desigualtat entre dones i homes és més evident. El gràfic en forma de tisora mostra clarament que la universitat produeix un efecte d'embut per a les dones: el pes relatiu de les dones en les diferents posicions s'inverteix respecte del pes corresponent als seus companys a mesura que puja la categoria acadèmica sense que el pas del temps inverteixi aquesta tendència: si bé el pes de les dones al col·lectiu de doctors/es ha augmentat en 7 anys en 9 punts aproximadament, la proporció en les titularitats i les càtedres ho ha fet només en 1 punt. Destaca també que amb els anys la ràtio TU/CU (ens indica el número de titularitats necessàries per cada càtedra) ha augmentat en el cas de les dones i disminuït pel que fa als homes, tot i que de manera poc significativa. La categoria en què ha pujat més el pes relatiu de les professores és en la de professora associada i lector/a. Pel que fa als àmbits de coneixement, es manté una distribució desigual entre dones i homes, tot i que cal mencionar l'augment important de la presència de les dones en les ciències de la salut.

Pel que fa als càrrecs unipersonals, persisteix un marcat desequilibri per sexe, tot i que en els vicerektorats i vicedegansats s'evidencien els resultats positius de l'aplicació de la normativa en matèria d'equilibri en la composició de l'Equip de Govern de la Universitat i de les facultats i escoles.

Gràfic 1. Distributions de posicions en la carrera acadèmica. 2013

Taula 1. Proporció de professores per categoria i any

Any	Dones			Homes		
	(a) CU	(b) TU (*)	Ràtio (b)/(a)	(a) CU	(b) TU (*)	Ràtio (b)/(a)
1996	56	230	4,1	250	500	2,0
1997	57	250	4,4	261	521	2,0
1998	62	275	4,4	266	535	2,0
1999	69	285	4,1	276	543	2,0
2000	71	303	4,3	276	551	2,0
2001	71	311	4,4	271	561	2,1
2002	74	317	4,3	275	565	2,1
2003	74	366	5,0	272	617	2,3
2004	75	353	4,7	256	606	2,4
2005	74	347	4,7	263	573	2,2
2006	74	338	4,6	265	550	2,1
2007	81	323	4,0	289	510	1,8
2008	81	358	4,4	289	594	2,1
2010	86	396	4,6	297	616	2,1
2011	82	409	5,0	291	629	2,2
2012	82	409	5,0	291	629	2,2
2013	93	384	4,1	295	584	2,0

Taula 2. Ràtio TU/CU per sexe i any

Any	Dones			Homes		
	(a) CU	(b) TU (*)	Ràtio (b)/(a)	(a) CU	(b) TU (*)	Ràtio (b)/(a)
1996	56	230	4,1	250	500	2,0
1997	57	250	4,4	261	521	2,0
1998	62	275	4,4	266	535	2,0
1999	69	285	4,1	276	543	2,0
2000	71	303	4,3	276	551	2,0
2001	71	311	4,4	271	561	2,1
2002	74	317	4,3	275	565	2,1
2003	74	366	5,0	272	617	2,3
2004	75	353	4,7	256	606	2,4
2005	74	347	4,7	263	573	2,2
2006	74	338	4,6	265	550	2,1
2007	81	323	4,0	289	510	1,8
2008	81	358	4,4	289	594	2,1
2010	86	396	4,6	297	616	2,1
2011	82	409	5,0	291	629	2,2
2012	82	409	5,0	291	629	2,2
2013	93	384	4,1	295	584	2,0

Taula 3. Doctors i doctores Honoris Causa. 1981-2013

Centres proponentes	Dones (%)	Homes (%)	Total
Facultat de Ciències	5,7	94,3	18
Facultat de Filosofia i Lletres	10,7	89,3	22
Facultat de Medicina	9,1	90,9	22
Altres	9,0	91,0	30
Total	8,8	91,2	91

Taula 4. Participació en òrgans de govern. Curs 2012-2013

Posicions	Dones	Homes	Total
Rector/a	0,0	100,0	1
Secretari/ària general	100,0	0,0	1
Vicerector/a	50,0	50,0	8
Comissionat i càrrecs de suport a l'Equip de Govern	0,0	100,0	2
Degà/ana, director/a d'escola superior	46,2	53,8	13
Director/a de departament	29,8	70,2	57
Total	34,1	65,9	82

Taula 5. Mèrits de recerca per sexe. Curs 2012-2013

Mèrits	Dones	Homes	Totals
1 a 2	275	388	663
	41,5	58,5	100,0
Cap	122	123	245
	49,8	50,2	100,0
De 3 a 7	234	538	772
	30,3	69,7	100,0
Total	631	1.049	1.680
	37,6	62,4	100,0

PERSONAL DE L'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

A diferència del que passa entre el personal acadèmic, en el cas del personal d'administració i serveis la presència de dones és relativament elevada, especialment entre el personal funcionari, en què superen el cinquanta per cent. Tot i així, en les categories més altes les dones tenen una presència menor a la proporció general per a cada règim jurídic, en particular en l'escala A i en el grup 1, sense que la situació millori amb el pas del temps. En el cas del personal laboral, la presència de dones és relativament menor i cal assenyalar que la proporció de dones en les categories més baixes (grups 3 i 4), està per sobre e la mitja total especialment en el grup 4. En relació a la ràtio $C+D+E/A+B$ o $3+4/1+2$ (ens indica el número de categories de les escales o grups C, D, E o 3 i 4 necessàries per a una categoria de les escales A o B o grups 1 i 2), amb el temps ha disminuït per ambdós sexes tot i que en el cas dels homes aquesta disminució ha estat una mica més important.

Taula 6. Categoria laboral del personal d'administració i serveis. Any 2013

Escala o grup	% dones	% homes	Total (n)
Funcionaris			
Escala A	64,0	36,0	50
Escala B	74,4	25,6	195
Escala C	75,8	24,2	463
Escala D	81,3	18,7	283
<i>Total funcionaris</i>	76,5	23,5	991
Laborals			
Grup 1	48,9	51,1	487
Grup 2	43,4	56,6	251
Grup 3	53,2	46,8	470
Grup 4	58,0	42,0	281
<i>Total laborals</i>	51,0	49,0	1.489
Total	61,2	38,8	2.480

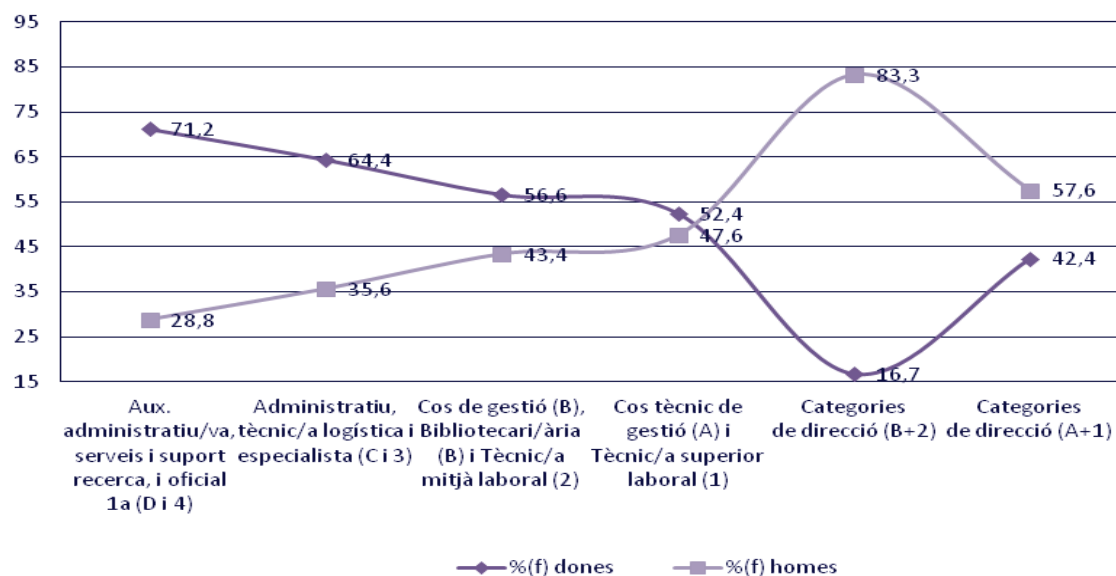
Taula 7. Evolució de la relació entre categories. Personal funcionari

Any	Dones			Homes		
	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)
2002	110	473	4,3	40	167	4,2
2003	110	483	4,4	42	155	3,7
2004	121	509	4,2	46	162	3,5
2005	123	513	4,2	49	159	3,2
2006	129	535	4,1	51	167	3,3
2007	146	518	3,5	51	159	3,1
2010	171	592	3,5	63	184	2,9
2011	182	585	3,2	67	174	2,6
2012	183	578	3,2	69	164	2,4
2013	177	581	3,3	68	165	2,4

Taula 8. Evolució de la relació entre categories. Personal laboral

Any	Dones			Homes		
	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)
2002	139	136	1	163	222	1,4
2003	199	212	1,1	230	273	1,2
2004	221	253	1,1	237	276	1,2
2005	226	283	1,3	252	283	1,1
2006	252	324	1,3	285	309	1,1
2007	279	414	1,5	314	342	1,1
2010	319	420	1,3	347	355	1,0
2011	342	448	1,3	368	360	1,0
2012	345	455	1,3	381	348	0,9
2013	347	413	1,2	391	338	0,9

Gràfic 2. Distributions de posicions en la carrera professional. 2013

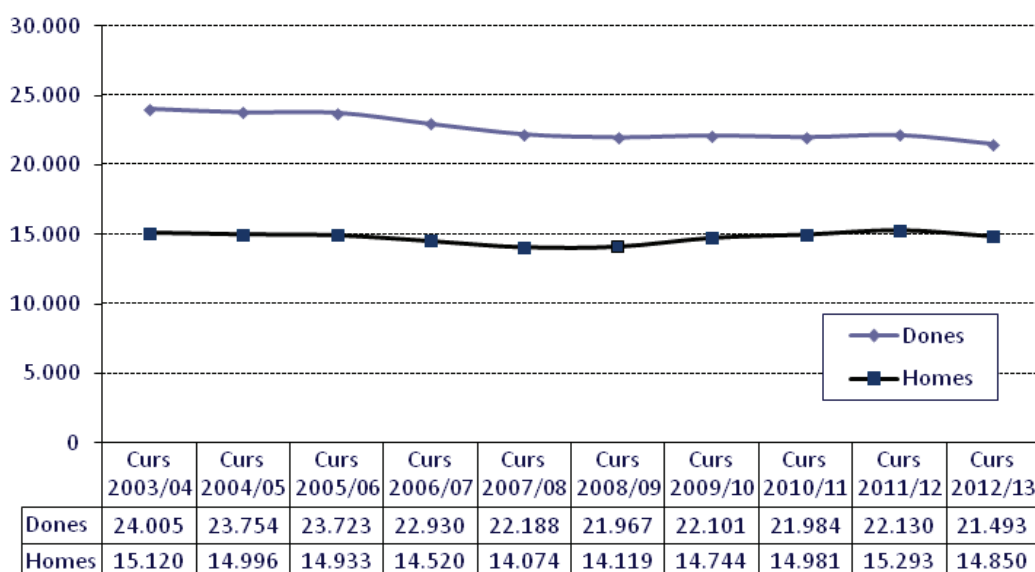
ALUMNAT

Es manté una sobrerrepresentació de dones en l'alumnat matriculat i en els diferents àmbits de coneixement, excepte en el de les tecnologies. Cal destacar, a més, que en l'àmbit de les ciències s'ha produït una davallada en la proporció de dones titulades.

Respecte del rendiment acadèmic, en conjunt ha augmentat la proporció d'assignatures que els homes i les dones aproven en relació amb les matriculades, però es confirma que en general les dones tenen un rendiment acadèmic superior al dels homes.

En els estudis de doctorat, s'observa un increment de la proporció de les dones entre els doctors i doctores situant-se en els darrers anys com el col·lectiu majoritari. Ara bé, la seva presència és una mica inferior a la que es correspondria en relació al nombre de titulades.

Gràfic 3. Evolució de la distribució de l'alumnat segons els sexe

Taula 8. Evolució de la proporció de dones titulades

Àmbit	2003	2004	2005	2006	2007	2010	2011	2012	2013
Arts i Humanitats	74,4	74,9	77,0	77,3	69,8	72,8	68,3	68,5	66,8
Ciències	63,0	64,2	66,1	68,6	59,6	63,7	54,2	53,1	47,5
Biociències	-	-	-	-	-	-	63,5	67,6	61,8
Enginyeries	17,8	19,6	14,7	24,8	17,1	18,3	17,8	13,5	17,6
Ciències de la Salut	74,6	77,7	79,5	75,9	77,0	82,3	79,9	76,5	79,9
Ciències Socials i Jurídiques	69,9	69,0	69,4	71,3	73,9	71,2	67,1	59,3	68,5
Total	67,4	67,2	67,3	69,1	68,3	67,8	64,6	60,2	64,5

Taula 9. Proporció d'assignatures superades respecte a les matriculades per sexe i any

Àmbit	2012			2013		
	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total
Ciències Humanes i Estudis Artístics	79,8	77,0	78,8	82,6	81,4	82,2
Ciències de la Salut	89,4	87,2	88,9	93,2	92,1	93,0
Ciències Experimentals	86,1	79,8	83,2	88,5	86,9	87,8
Ciències Socials	85,9	78,1	82,8	87,4	82,4	85,3
Enginyeries	74,5	69,8	70,6	85,3	84,0	84,2
Total	85,5	78,0	82,4	88,7	84,5	87,0

Taula 10. Distribució dels i les doctores segons el sexe . Tesis llegendes al 2013

Àmbit de coneixement	Dones	Homes	Total
Ciències de la Salut	46,5	53,5	129
Ciències Experimentals i Tecnologies	54,5	45,5	55
Ciències Humanes	66,7	33,3	6
Ciències Socials	52,3	47,7	44
Sense assignar	51,4	48,6	512
Total	50,9	49,1	746

2.2. La discapacitat

A continuació es presenten algunes dades referents a la situació de les persones amb discapacitat certificada a la UAB. Atès que des de la institució només es té accés a la informació del col·lectiu que presenta la certificació, no s'han considerat aquelles persones que no veuen reconegudes institucionalment les necessitats derivades de la seva discapacitat. Per cadascun dels estaments, s'ha optat per presentar una fitxa que permet descriure les característiques principals del personal acadèmic, del personal d'administració i servei, i l'alumnat. En el cas de les dades de discapacitat, aquestes corresponen al curs 2011-2012.

Fitxa descriptiva del personal acadèmic. Curs 2012-2013

<i>Nombre</i>	32	3.338
<i>Proporció de dones</i>	62,5%	39,2%
<i>Categoria laboral</i>	34,4 % professorat titular d'universitat d'universitat i agregat	26,7 professorat associat
	28,1 % professorat associat mèdic	24,7 professorat titular d'universitat i agregat
<i>Edat mitjana</i>	52 anys	49 anys
<i>Àmbit de coneixement</i>	53,1 % Ciències de la Salut	30,8 % Ciències Socials i Jurídiques
	32,1 % Ciències Socials i Jurídiques	30,4 % Ciències de la Salut
Descripció	Persones amb discapacitat	Catalunya (*)
<i>Grau de discapacitat</i>	68,8 % amb un grau de discapacitat entre el 33% i el 64%	30,1 % amb discapacitat severa 27,5 % amb discapacitat moderada

Nota: les dades es refereixen a les situacions més freqüents de cada aspecte considerat.

(*) INE. Salud. Encuesta sobre Discapacidades, Autonomía personal y situaciones de Dependencia 2008

Fitxa descriptiva del personal d'administració i serveis. Curs 2012-2013

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
<i>Nombre</i>	51	2.480
<i>Proporció de dones</i>	49,0%	61,2%
<i>Categoria laboral</i>	23,5 % auxiliar de serveis personal	23,5% personal administratiu
	21,6 % administratiu	14,8 % auxiliar administratiu i 9,3 % tècnic/a especialista
	21,6 % tècnic auxiliar suport a la recerca	
<i>Edat mitjana</i>	45,5 anys	42,2 anys
Descripció	Persones amb discapacitat	Catalunya (*)
<i>Grau de discapacitat</i>	78,4 % amb grau de discapacitat entre el 33% i 64%	30,1 % amb discapacitat severa 27,5 % amb discapacitat moderada

Nota: les dades es refereixen a les situacions més freqüents de cada aspecte considerat.

(*) INE. Salud. Encuesta sobre Discapacidades, Autonomía personal y situaciones de Dependencia 2008

Fitxa descriptiva alumnat. Curs 2012-2013

Descripció	Estudiants amb discapacitat	UAB
<i>Nombre</i>	237	32.600
<i>Proporció de dones</i>	54,2 %	59,6%
<i>Edat mitjana</i>	30,5	23
	41,0 % Ciències Socials i Jurídiques	42,7% Ciències Socials i Jurídiques
<i>Àmbit de coneixement</i>	17,5% Ciències Humanes i Estudis Artístics	18,4% Ciències de la Salut

Nota: les dades es refereixen a les situacions més freqüents de cada aspecte considerat.

3. Actuacions de visibilització

3.1. 8 de març, *Dia Internacional de les Dones*

El 8 de març es va celebrar la VIII Jornada Institucional de la Universitat Autònoma de Barcelona en commemoració del Dia internacional de les Dones. La jornada va acollir l'acte de reconeixement al grup de recerca de la UAB Dones i Drets amb menció especial a la seva fundadora, la catedràtica de Filosofia del Dret Francesca Puigpelat i Martí. L'acte de reconeixement va constar de la presentació del vídeo, la intervenció de la presidenta de l'Associació "Dones juristes" sobre la Francesca Puigpelat i el lliurament del premi a les integrants per part de la Secretària General Judith Solé i en representació del Rector. El grup Dones i Drets neix el 2002 amb l'objectiu de promoure l'ensenyament no sexista del dret, desenvolupar els drets de les dones, aprofundir en els drets de les dones mitjançant la recerca, i col·laborar amb projectes i activitats conjuntes sobre aquest tema.

La inauguració de les jornades van anar a càrrec de la Vicerectora d'Estudiants i Cooperació Sílvia Carrasco. D'altra banda la Directora de l'Observatori la Montserrat Rifà va exposar les noves línies d'actuació, i la professora del Departament de Sociologia Sara Moreno va presentar la conferència "Les crisis actuals tenen gènere?". L'acte el va clausura la Secretària General.

Per més informació podeu consultar la notícia al web de l'Observatori:

<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/noticies/detall-d-una-noticia-1283150433208.html?noticiaid=1345654393494>

ALTRES ACTIVITATS

A més de l'Acte Institucional, en el marc del 8 de març l'Observatori va impulsar la campanya "Tenim un pla. Retallem les desigualtats". La campanya tenia com a objectiu donar a conèixer la situació de les dones a la Universitat i les polítiques d'igualtat de gènere, i convidar a la comunitat universitària a participar en el procés d'elaboració del Tercer pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes a la UAB. També va organitzar altres activitats: paradeta a la Plaça Cívica per difondre la campanya i el material de l'Observatori, el concurs fotogràfic "Capturem les desigualtats" i el passi de la pel·lícula col·lectiva "Ferida Arrel: Maria Mercè Marçal".

D'altra banda, l'Observatori va recollir i difondre les activitats organitzades per les diferents facultats i col·lectius de la UAB (projecció de pel·lícules, debats i conferències).

3.2. El web de l'Observatori: gestió i manteniment

Des del març de 2005 l'Observatori per a la Igualtat de la UAB disposa d'un web amb l'objectiu d'oferir informació i recursos en matèria d'igualtat i universitat. Des de llavors, el contingut s'ha anat actualitzant i ampliant i s'han creat noves seccions.

A continuació, presentem un resum de la informació disponible al web de l'Observatori:

- Notícies: es publicaran les activitats (jornades, campanyes, publicacions, etc.) de l'Observatori o aquells esdeveniments externs que per la seva rellevància es consideri necessari fer-ne difusió.
- Dades sobre l'Observatori: funcions, tasques o objectius, organigrama, activitats més destacades
- Marc normatiu, polítiques, bibliografia, enllaços d'interès i documents en matèria de desigualtat de gènere
- Una secció dedicada a la salut i la dona, i a la violència de gènere.
- Estadístiques sobre la situació de les dones a la UAB i de les persones amb discapacitat dels tres col·lectius: personal docent, personal de l'administració i serveis, i alumnat
- Els plans d'acció per a la igualtat de la UAB
- Les memòries d'activitats de l'Observatori: curs 2005-2006 i anys 2007, 2008, 2009 i 2010
- Documents propis i recursos per a l'elaboració i la implementació de polítiques d'igualtat
- Anuncis sobre jornades, actes, cursos, seminaris, màsters, etc., en matèria de gènere i discapacitat
- Una secció dedicada al projecte MISEAL

3.3. Xarxes socials

La participació de l'Observatori a les xarxes socials respon a dos objectius :

- 1) Visibilitzar tota la informació que produeix l'Observatori; la web institucional és una eina de caràcter estàtic. És una manera de parlar el mateix idioma del target al que volem adreçar-nos per tal que el missatge de notícies, calendari i campanyes arribi al màxim de persones possible.
- 2) Fem resó d'altres notícies, estudis i publicacions entorn –principalment– al gènere i la discapacitat.

D'aquesta manera, l'Observatori ofereix un altre servei propi, esdevenint difusor i repositori d'informacions que poden resultar d'interès per a la comunitat estudiantil i el professorat. Les xarxes socials són un termòmetre social més i l'Observatori hi és present generant i emetent informació.

El Twitter i Facebook són les xarxes socials amb les que treballa l'Observatori per ser les que tenen una implantació (a nivell de persones usuàries i d'atenció mediàtica) més gran. Cal tenir en compte que les persones, però també les entitats públiques i privades, són usuàries constants de les xarxes socials com a mitjà o eina de comunicació diària.

Els continguts es publiquen a les dues xarxes socials alhora, atenent a les particularitats de cadascuna de les dues plataformes. A ambdues es porten a terme accions bàsiques d'interconnexió: esmentant als col·lectius o empreses implicades a les informacions i també aplicant les etiquetes (hashtags) que engloben els continguts en el moment de la publicació.

Precisament aquestes etiquetes s'han implementat en les diferents campanyes que l'Observatori ha portat a terme al llarg d'aquest any (per exemple el #NoesNo de la FM2013).

La publicació diària, per mantenir viva i connectada la xarxa, és fonamental i totes les jornades es generen posts entre dues i quatre vegades, amb especial atenció a les informacions dels perfils institucionals de la UAB i, sobretot, a l'activitat dels perfils de l'Àmbit de Participació.

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB va commemorar el 25 de novembre penjant un gran llaç lila a la façana de l'Edifici de Participació (ETC). A més, el 7 de novembre, en motiu de la Festa Major de la UAB, l'Observatori va portar al Campus la campanya No és no! creada pel col·lectiu de Dones Feministes Gatamaula. La campanya, a més de tenir com a finalitat la sensibilització al voltant de la violència en les relacions a la universitat i els espais d'oci, va servir de pretext per a recollir informació sobre la percepció de diverses formes de violència en els diferents espais del campus. La informació recollida s'ha utilitzat per editar el vídeo "Hi ha sexisme a la UAB?" (podeu accedir al vídeo a través

3.4. 25 de novembre, *Dia Internacional contra la Violència de Gènere*

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB va commemorar el 25 de novembre penjant un gran llaç lila a la façana de l'Edifici de Participació (ETC). A més, el 7 de novembre, en motiu de la Festa Major de la UAB, l'Observatori va portar al Campus la campanya No és no! creada pel col·lectiu de Dones Feministes Gatamaula. La campanya, a més de tenir com a finalitat la sensibilització al voltant de la violència en les relacions a la universitat i els espais d'oci, va servir de pretext per a recollir informació sobre la percepció de diverses formes de violència en els diferents espais del campus. La informació recollida s'ha utilitzat per editar el vídeo "Hi ha sexisme a la UAB?" (podeu accedir al vídeo a través d'aquest enllaç <https://www.youtube.com/watch?v=J-pCpt3Jv0o>). A partir de diferents testimonis, el vídeo construeix un collage d'opinions sobre la presència de sexisme a les festes i a la universitat

Finalment, també es va fer difusió de les activitats que es realitzaven en el marc del 25 de novembre al Campus, i d'algunes de les accions que es van fer fóra de la universitat.

4. Recerca i avaluació

4.1. Participació en el projecte europeu *Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina* (MISEAL)

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB continua la seva participació en el projecte “Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina (MISEAL)”, dins del programa de cooperació exterior ALFA III

(convocatòria de 2011). El projecte està liderat per la Universitat Lliure de Berlín, i en formen part les entitats següents: Universitat de Buenos Aires, Universitat Estatal de Campinas, Universitat Nacional de Colòmbia, Universitat Nacional (UNA), Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Xile, Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Equador, Universitat del Salvador, Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Guatemala, Universitat de Hull, Universitat de Lodz, Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, Universitat Centreamericana (UCA), Pontifícia Universitat Catòlica del Perú i Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Projecte Uruguai.

L'objectiu del MISEAL és contribuir a millorar les estratègies i mecanismes d'accés, així com les condicions de permanència i mobilitat de les persones pertanyents a grups poc afavorits o vulnerables de dotze IES d'Amèrica Llatina. Per assolir aquests propòsits s'han articulats tres eixos principals d'acció:

- a) Desenvolupar mesures per canviar i millorar els mecanismes d'inclusió social i equitat a les IES posant un èmfasi especial en la interseccionalitat de diversos eixos de desigualtat;
- b) Incidir en la formació d'especialistes en inclusió social i equitat a través d'un programa de postgrau transnacional;
- c) Establir una xarxa d'intercanvi i assessoria entre universitats europees i llatinoamericanes.

Entre d'altres resultats esperats, el projecte MISEAL vol establir un sistema d'indicadors interseccionals d'inclusió social i equitat per ser aplicat a les IES d'Amèrica Llatina; publicar guies pel desenvolupament i implementació de tallers de sensibilització i capacitació de personal tècnic i administratiu en inclusió social, així com dissenyar un programa modular de postgrau per la formació d'especialistes en inclusió social i equitat; i crear un observatori d'inclusió social i equitat que fomenti una xarxa d'especialistes europeus i llatinoamericans. El projecte s'ha estructurat en diferents paquets d'activitats a desenvolupar en el període de 36 mesos.

La contribució específica de l'Observatori, juntament amb la University of Hull d'Anglaterra, ha estat el desenvolupament d'un sistema integral d'avaluació i monitoratge de les accions. D'altra banda, l'Observatori també ha assumit la tasca d'assessorament en el disseny de les mesures transnacionals (disseny del programa de doctorat i de l'observatori).

La participació de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, juntament amb la University of Hull de Anglaterra, gira entorn l'elaboració i aplicació d'un programa o pla de monitoratge, i en el disseny d'indicadors i instruments d'avaluació de l'impacte de les actuacions del projecte. L'actuació del nostre grup de treball pretén:

- Garantir l'eficiència i efectivitat en l'execució de les actuacions mitjançant l'anàlisi d'aspectes com el compliment de la programació i de l'obtenció dels efectes o resultats esperats, la qualitat dels mateixos (productes o serveis) o la valoració de l'ús dels recursos i el grau de satisfacció del grup destinatari
- Analitzar l'impacte del projecte, tant en relació al compliment d'objectius definits o canvis esperats, com en relació als efectes no planificats, positius i negatius

En la nostra actuació podem distingir les següents activitats:

- Elaboració del pla de monitoratge: definició teòrica, metodologia i instruments de recollida i anàlisi de dades
- Disseny d'un sistema de medició de l'impacte
- Implementació del pla i del sistema de medició
- Anàlisi de la informació recollida
- Elaboració dels informes i distribució a les entitats sòcies

Durant el 2013 s'ha redactat el primer informe d'avaluació, corresponent al primer any d'aplicació del projecte, i s'han recollit i explotat les dades referents al segon any. D'altra banda, l'equip de la UAB ha assistit a la segona reunió del grup d'avaluació, a la trobada de Brasil, el Congrés de Costa Rica i al llançament del "Observatorio Transnacional" a Uruguay.

Els dies 17, 18 i 19 d'abril es va celebrar a la University of Hull la segona reunió de treball de l'equip d'avaluació i monitoratge. Amb el format de seminari de treball tancat, a l'acte van assistir les responsables de l'equip d'avaluació la Montserrat Rifà (Coordinadora, UAB) i l'Stella González (University of Hull), la tècnica adscrita al projecte l'Anna Grau (UAB) i la becària Agustina Belén Varela Manograsso (University of Hull). En la reunió es van acordar i distribuir les tasques a desenvolupar per l'equip d'avaluació en el segon any d'execució del projecte.

El seminari també va comptar amb la participació del Sr. Andrew Taylor i Sr.Gethin Owen de l'Oficina de Investigació de la University of Hull que varen presentar la ponència El rol del impacto en la estrategia de investigación de la Universidad de Hull: La importancia del MISEAL. La reunió va finalitzar amb la trobada amb la professora Suzanne Clisby del Departament d'Estudis de Gènere i

el professor Mark Johnson del Departament d'Antropologia on es va discutir sobre l'aplicació de la interseccionalitat.

A la trobada de Brasil es va presentar un avanç de resultats de l'avaluació del 2012, el qual es va centrar en els resultats i l'impacte obtingut de l'aplicació del projecte fins ara. En relació al congrés de Costa Rica, amb el títol "II Congreso Internacional MISEAL 2013 Programas de posgrado en las Instituciones de Educación Superior de América Latina", la Montserrat Rifà i Anna Grau van presentar la ponència "La experiencia y el conetxto de creación del máster oficial interuniversitario de Estudios de Mujeres, Género y Ciudadanía en Cataluña". L'esdeveniment va tenir lloc els dies 18, 19 i 20 de novembre i va comptar amb la participació de la Rectora de la Universidad Nacional Heredia (Costa Rica) així com amb membres del cost diplomàtic i de la Unió Europea.

L'Observatori va assistir al llançament del Observatorio Transnacional del proyecto MISEAL a Montevideo, Uruguay. L'entitat està dissenyada com un espai transnacional d'informació, intercanvi d'experiències i debat sobre desigualtats i dificultats en l'accés, la permanència i la mobilitat en l'educació superior en Amèrica Llatina i el Carib dels sectors i grups desfavorits de la societat. L'Anna Grau va presentar les tasques de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB en la taula rodona "Retos que plantean los Observatorios en la transformación de la realidad universitaria".

Destaquem també l'assistència de la directora de l'Observatori al lliurament del premi Margherita von Brentano que va rebre el projecte MISEAL. El lliurament del premi va tenir lloc el 10 de juliol a Berlín a mans del rector de la Freie Universität Berlin, Peter-André Alt, que considera el projecte com un "exemple a seguir" pels "mèrits acadèmics en el foment de l'equitat dins i fora de la universitat i el seu compromís amb el diàleg intercultural en els estudis de gènere". És un dels guardons més reconeguts en la promoció de les trajectòries de dones dins de la universitat a Alemanya.

4.2. EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia (7FP)

La Universitat SciencesPo ha presentat el projecte EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia a la convocatori Science in Society del 7th Framework Programme. L'Observatori ha estat convidat a participar com a soci preferent per la seva trajectòria i experiència en l'elaboració i

EGARA té com objectiu promoure la igualtat de gènere en la ciència en general i especialment reforçar la dimensió de gènere en la recerca. Amb aquesta finalitat, es plantegen un conjunt de mesures (pla d'acció) a aplicar durant els 4 anys de durada de l'acció, orientades a aconseguir canvis estructurals en les institucions participants que portin a la igualtat entre dones i homes. Aquestes mesures giren entorn a diferents àmbits o aspectes: la contractació i permanència, les condicions de treball, els criteris d'avaluació en la promoció i accés, l'apoderament de les dones en la recerca i la introducció de la perspectiva de gènere en les diferents disciplines. En relació a aquest àmbits d'actuació l'Observatori per a la Igualtat és l'encarregat de coordinar el paquet de reforçament de la perspectiva de gènere en la recerca.

This project has received
funding from EU FP7

El projecte, que començarà el gener del 2014 i finalitzarà el 31 de desembre del 2017, reuneix a vuit institucions universitàries i centres de recerca de set països de la UE: Alemanya, Bèlgica, Espanya, França, els Països Baixos, Portugal i la República Txeca).

5. Formació

5.1. Personal acadèmic i investigador, i de l'administració i serveis

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB juntament amb l'Àrea de Formació van organitzar cursos en matèria d'igualtat de gènere dirigits al personal de l'administració i serveis, i al personal acadèmic. Són els següents:

- El llenguatge no sexista a la comunicació escrita administrativa. Curs dissenyat pel Servei de Llengües de la UAB, destinat al PAS amb la finalitat d'oferir un conjunt de recursos o estratègies lingüístiques en l'ús del català, castellà i anglès per evitar, sempre que sigui possible, el masculí com a genèric i incorporar d'aquesta manera la presència de les dones en els textos redactats. Al curs van assistir un total de 17 treballadores i treballadors.
- El pla d'igualtat entre dones i homes de la UAB. Curs adreçat al personal directiu (administradors/es de centre, directors/es de servei, caps d'àrea i caps d'oficina) sobre el pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB, i a la reflexió sobre la seva implementació. Al curs van assistir 5 persones.
- Nocions bàsiques sobre la igualtat de gènere. Curs destinat al PAS, PA i PIF que té com objectiu proporcionar coneixements bàsics sobre la igualtat de gènere a la nostra societat actual, en què consisteix i quines conseqüències té en l'àmbit laboral i personal.
- Discriminació, assetjament sexual i tracte vexatori. Curs elaborat per l'Observatori amb col·laboració amb l'Àrea de prevenció i assistència, i el Centre Joan Rivièra de la Facultat de Psicologia de la UAB. Curs adreçat al personal treballador de la UAB sobre violència de gènere: què és, els aspectes estructurals, la normativa vigent, i els mecanismes disponibles a la UAB per fer-li front i denunciar-la. L'objectiu és proporcionar els conceptes i nocions necessàries per situar i detectar les diferents formes de violència de gènere, i alhora donar a conèixer les eines disponibles a la nostra universitat per fer front i denunciar aquest tipus de situacions.

5.2. Alumnat

El curs 2013-2014 s'ha impartit la segona edició del Mínor d'Estudis de Gènere, aprovat el 19 de juny de 2012 per la Comissió Acadèmica del Consell de Govern (Acord 18/2012). L'objectiu del Mínor d'Estudis de Gènere és proporcionar una formació bàsica, de caràcter transversal i polivalent, en diferents especialitats de les ciències socials i les humanitats que aborden els seus continguts temàtics des de la perspectiva de gènere, fent un èmfasi especial en l'anàlisi i l'impacte de les jerarquies de gènere i les construccions socials i culturals en les quals es fonamenten.

Amb aquesta finalitat, el mínor compta amb un variada oferta formativa i que avarca diverses disciplines dels àmbits de les Ciències Socials, Arts i Humanitats : Antropologia, Econòmiques, Sociologia, Dret, Geografia, Historia, Literatura i Estudis d'Àsia Oriental.

D'altra banda, l'Observatori per a la Igualtat de la UAB ha ofert tallers adreçats a l'alumnat que s'han impartit en el segon quadrimestre del 2013, entre el mes d'abril i maig. Els cursos tenen una durada de 50 hores (presencials i no presencials) i ofereixen 2 crèdits ETCS. Són els següents:

- *Dones i noves formes de relacions en la cooperació i el treball*

Les dones en l'actualitat són un col·lectiu implicat en la transformació de les condicions de vida dels països del sud, dels grups socials amb risc d'exclusió i de les persones en general, participant activament en la creació de noves formes de treball, xarxes i relacions. En aquest taller es vol donar a conèixer les aportacions de les dones en aquests aspectes en l'àmbit de la cooperació tot evidenciant el paper que juguen com a agents de canvi social. Els objectius del taller són: proporcionar coneixement de la cooperació al desenvolupament des de la perspectiva de gènere; promoure un punt de vista no androcèntric ni etnocèntric de la societat en els contextos de cooperació; facilitar estratègies per a la participació en propostes sobre noves formes de treball i relacions, i creació de xarxes.

- *Acció política, participació i gènere*

Aquest taller es destina a totes les persones implicades en l'associacionisme, l'activisme polític i la participació amb la finalitat de proporcionar coneixement de conceptes, debats i aportacions de la teoria política feminista a través de reconstruir les principals figures de l'activisme i els moviments socials, i introduir així la perspectiva de gènere en les estratègies de participació i àmbits de l'associacionisme entre l'alumnat.

- *La comunicació no sexista*

L'activitat té com a objectiu la promoció de l'ús del llenguatge no sexista en la comunicació i la participació. Se seguirà la Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la UAB per aproximar aquesta perspectiva al conjunt del col·lectiu de l'alumnat tot ampliant aquest ús del llenguatge a la comunicació escrita, audiovisual i participativa. Concretament, amb el taller es pretén proporcionar el coneixement del procés comunicatiu des d'una perspectiva multidimensional (lingüística i audiovisual), promoure l'anàlisi crític de les produccions escrites i audiovisuals del llenguatge, i entendre el gènere com una construcció social i identificar els mitjans de comunicació com a agents actius en aquest procés.

A més, l'Observatori coordina l'oferta d'altres tallers impartits per entitats del campus com la Facultat d'Educació o el Centre Joan Rivière de la Facultat de Psicologia, entre d'altres. Així doncs sota el títol de Tallers amb perspectiva de gènere, a més de les activitats anteriors durant el 2013 també es van realitzar els següents cursos:

- *Gènere i psicologia? Taller sobre l'enfocament de gènere en Psicologia per l'abordatge de problemàtiques socials actuals.*

- *Parlem de violència de gènere. Taller d'intervenció psicosocial en violència en les relacions socioafectives des d'un enfocament de gènere.*

- *Què tenen a veure la salut i el gènere? Taller d'intervenció en la salut psicològica amb un enfocament de gènere i social.*

- *I la teva com és? Diversitat afectiva-sexual, famílies i educació.*

Finalment mencionar que l'Observatori per a la Igualtat i el Centre Joan Rivière de Psicologia i Gènere

de la UAB van presentar l'experiència dels tallers a la III Xornada de Innovación en Xénero, Docència e Investigación, que va tenir lloc el 13 de desembre a la Universitat de Vigo. A través de la construcció de narratives col·lectives de formadores i persones participants, es van presentar algunes reflexions al voltant del projecte, assenyalant la bona acollida que han tingut entre l'alumnat, les possibilitats que ofereix a les persones formadores, així com els reptes que es plantegen per a les noves edicions. Amb accions com aquesta es cerca potenciar experiències innovadores que incloguin la perspectiva de gènere com un eix de treball, difondre les investigacions en gènere i amb perspectiva de gènere, impulsar l'aplicació de la transversalitat del gènere com un criteri d'excel·lència universitària, contribuir en la transferència del coneixement en la igualtat i reflexionar al voltant de les possibilitats que la innovació en gènere ofereix a la docència i la investigació universitàries.

6. Pla d'acció i polítiques

La vigència del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB va finalitzar l'any 2012 motiu pel qual durant aquest any s'ha realitzat l'avaluació de la implementació i s'ha elaborat la tercera proposta de pla. En aquest àmbit també s'ha posat en marxa un projecte per a eradicar les violències de gènere en les relacions al campus, acció que contempla el tercer pla d'acció.

6.1. Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona. Quadrienni 2014-2017

Aquest any s'ha elaborat la proposta del Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB. Com a primer pas per el disseny del tercer pla, s'ha realitzat l'avaluació del grau d'implementació del segon pla. A més, aquest cop i amb la finalitat de fer més participació el procés de l'elaboració, s'han dissenyat instruments de valoració de les polítiques d'igualtat a la UAB.

AVALUACIÓ DEL GRAU D'IMPLEMENTACIÓ DEL SEGON PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES DE LA UAB

Amb la finalització de la vigència del Primer Pla d'acció, l'Equip de Govern va presentar una proposta de Segon Pla, el qual fou aprovat pel Consell de Govern en la sessió del 9 de juny de 2008. El Segon Pla d'acció és el resultat d'actualitzar els indicadors pel diagnòstic i de revisar les mesures del primer pla, en termes d'actuacions ja implementades, en curs i pendents. El document conté les mesures d'aplicació permanent, les no realitzades i alguna acció nova que respon a la valoració i experiència en la implementació del primer pla d'acció.

Una valoració important en relació a la implementació és que vetllar i garantir l'acompliment de les actuacions del pla esdevé una tasca difícil i complexa, especialment per la pròpia definició de pla d'acció, una estratègia per aconseguir un determinat objectiu. El pla d'acció no té rang de norma jurídica ni de llei per tant el seu incompliment no va acompanyat de cap tipus de sanció, fet que comporta que les mesures depenguin de la voluntat i bona disposició de l'òrgan responsable i

executor.

Aquesta complexitat ha estat present en el seguiment i valoració del grau d'acompliment i desenvolupament del pla, i dels resultats, sobretot pel que fa a constatar els canvis i avanços assolits. El primer informe de seguiment que l'Observatori va elaborar conté una descripció estadística del nombre de mesures realitzades, pendents i en curs.

En l'avaluació del Segon pla d'acció s'ha ampliat aquesta estratègia i s'han dissenyat un conjunt d'indicadors per conèixer el grau d'aplicació de cadascuna de les mesures que conformen el pla. Aquesta avaluació és la primera fase del procés d'elaboració del Tercer pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes de la UAB. Quadrienni 2013-2017, i ha servit com a punt de partida que ens ha permès determinar quines de les mesures ja existents s'havien d'incloure en el nou pla i quines no o les modificació o incorporacions de noves mesures requerides. En l'informe d'avaluació de la implementació del pla presentem el grau d'aplicació de cada mesura expressat en tant per cent i corresponent, si s'escau, a l'indicador dissenyat per a l'acció en concret. El document s'ha estructurat en dues parts: una presentació breu del pla d'acció i de la metodologia utilitzada en l'elaboració dels indicadors; i una exposició dels resultats obtinguts en l'avaluació.

Aquestes són les principals conclusions obtingudes: a) menys d'una quarta part del pla, el 17,5 per cent de les mesures han estat implementades; b) la major part de les accions s'han dut a terme de manera parcial (el 45,0%); c) el 10 per cent no s'han implementat; d) i pel que fa a la resta, el 27,5 per cent, no s'ha pogut avaluar el grau d'aplicació per manca d'informació. En relació a les accions que s'han aplicat, la major part pertanyen a l'eix 1, el de visibilització i creació d'un estat d'opinió, el 42,9 per cent, i en menor mesura l'eix 4, Promoció de la perspectiva de gènere en els continguts de l'ensenyament i la recerca. Alhora, les accions que no s'han aplicat corresponent també aquest eix, el 4. Cal destacar, que de l'eix 5, Representació equilibrada en els diferents òrgans i nivells de presa de decisions, s'han aplicat totes però de manera parcial.

VALORACIÓ DE LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT A LA UAB

Amb la finalitat de crear un procés participatiu en l'elaboració de la proposta del tercer pla d'acció, s'han dissenyant un conjunt d'instruments de recollida de dades per disposar de l'opinió i percepció de la comunitat universitària entorn a les polítiques d'igualtat de la UAB.

Aquest procés s'ha desenvolupat en dues fases. Durant la primera fase, es va posar en marxa l'enquesta de valoració de les polítiques d'igualtat de la UAB destinada al professorat, personal de l'administració i serveis, i alumnat. Aquesta enquesta va estar accessible durant cinc setmanes a través del web de l'Observatori per a la Igualtat i es va convidar als diferents col·lectius a respondre el qüestionari amb la campanya en motiu del 8 de març #tenim un pla –a través de material de difusió, de correu electrònic a tota la comunitat universitària i de la plataforma My University en el cas de l'alumnat. El resultat d'aquesta primera fase, és que hem pogut recollir 534 respostes procedents dels tres col·lectius que componen la universitat. L'enquesta constava de dues seccions diferenciades: en la primera part, es sol·licitaven les dades de la persona que hi participava com a membre de la universitat en relació al seu col·lectiu i també sobre el grau de coneixement de l'Observatori per a la Igualtat i del segon Pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes de la UAB (2008-2012). En la segona part, es va plantejar als membres de la comunitat universitària quina era la seva prioritització respecte els eixos del pla d'acció i també una valoració dels principals àmbits d'acció del pla, d'acord amb les mesures existents. Aquesta primera fase va incloure també la instal·lació d'una carpa a la Plaça cívica i a diferents facultats, per a recollir les impressions dels/de les estudiants en relació a les desigualtats al campus a través d'un fotomatón on l'alumnat va plasmar la seva veu en una bafarada (podeu veure les fotografies al web <http://observatoriigualtat-uab.tumblr.com/>).

La segona fase, ha consistit en un seguit de trobades amb els tres col·lectius, professorat, PAS i estudiants, que han adoptat diversos formats: sessions de treball, grups de discussió i reunions específiques. A partir de compartir els resultats de l'avaluació del segon pla i de les valoracions realitzades en els qüestionaris, aquestes trobades s'han dinamitzat per a compartir les preguntes i propostes que han sorgit del procés d'avaluació de les necessitats detectades per l'equip de l'Observatori per a la Igualtat. En aquestes sessions, també s'ha informat de les dades que ha recollit l'Observatori per a la Igualtat de la UAB al llarg dels darrers quatre anys. Principalment, en les trobades s'han abordat les problemàtiques en matèria de gènere i les propostes d'acció que emergeixen de la diagnosi d'aquestes problemàtiques.

En relació als resultats obtinguts, destaquem els següents:

- L'Observatori per a la igualtat és conegut per a la major part de la comunitat universitària de la UAB que ha participat en l'enquesta tot i que aquest coneixement no és gaire profund. En canvi, el pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes és força desconegut. Els col·lectius de PDI i PAS manifesten un grau de coneixement molt més elevat que l'alumnat, la major part del qual desconeix ambdues actuacions.
- Entre els àmbits d'actuació o eixos que estructuraven el segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB, s'ha considerat com a prioritari l'accés en igualtat de condicions al treball i la promoció (eix 2) seguit pel de visibilització i creació d'un estat d'opinió (eix 1) i la representació equilibrada en els òrgans i nivells de presa de decisions (eix 5). Així mateix, aquest ordre varia en funció del col·lectiu, podem observar com el professorat i l'alumnat coincideixen amb la tendència general mentre que el PAS i el personal investigador en formació presenten una ordenació diferent. El personal de l'administració i serveis prioritza sobretot aquells àmbits vinculats amb la promoció i les condicions de treball (eix 2 i 3) o que poden influir en aquest aspecte (eix 5). Pel que fa al personal investigador en formació prioritzen també l'eix d'accés en igualtat de condicions al treball i la promoció per damunt de la resta seguit pel de visibilització però en tercer lloc situen l'eix d'organització de les condicions de treball amb perspectiva de gènere (eix 3).
- En relació a les mesures, les polítiques considerades com a més importants són les relacionades amb la violència de gènere, amb la igualtat d'oportunitats en la promoció i en la conciliació vida familiar vida laboral, seguides per aquelles referents a la introducció de la perspectiva de gènere en la docència i el foment de la participació de les dones a la vida universitària. En segon lloc destacarien aquelles mesures la finalitat de les quals és arribar a la paritat entre els sexes en aquelles posicions i categories de poder i de decisió. Les accions de visibilització a través de la presentació de dades, especialment pel que fa a aspectes relacionats amb els concursos, la formació en matèria de gènere i la realització de campanyes o l'organització de jornades i seminaris quedarien en els últims llocs.

PROPOSTA DEL TERCER PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES A LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. QUADRIENNI 2014-2017

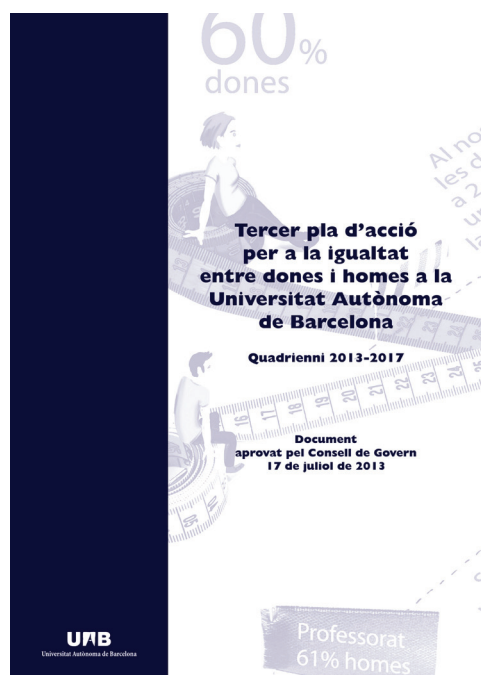
A partir dels resultats obtinguts de l'avaluació de la implementació del segon pla d'acció i de la valoració de les polítiques d'igualtat de la UAB, l'Observatori ha elaborat la proposta del tercer pla d'acció. Es plantegen els següents canvis i necessitats:

- Introduir noves estratègies comunicatives que facilitin la difusió del pla d'acció, dels recursos, dels estudis, de les activitats i altres accions que es realitzen en matèria d'igualtat a la UAB, posant especial èmfasi en el disseny de mecanismes per arribar al col·lectiu de l'alumnat.
- Unificar els eixos 2 i 3, l'accés en igualtat de condicions al treball i la promoció i el d'organització

de les condicions de treball amb perspectiva de gènere, ja que tots dos estan vinculats amb les condicions laborals, i atorgar a les mesures d'aquest eix la major importància. Es justificaria per tant que fos un eix amb un nombre elevat d'accions.

- L'eix 5 engloba només tres mesures, es proposa també la redefinició d'aquest eix i la seva ampliació, amb la incorporació de noves mesures relacionades amb la participació al campus però també amb la vida, l'estudi i el treball, i la interrelació que s'estableix entre aquests aspectes estretament vinculats. Aquest nou eix, englobaria mesures que van des de la participació dels diferents col·lectius en la gestió de la universitat a través dels òrgans de representació fins accions relacionades amb la violència de gènere.

- Podem afirmar que en general, el tercer pla manté una continuïtat respecte de les mesures que s'havien considerat insuficients –tant en la seva definició com en la seva aplicació–, i incorpora noves mesures que sobretot afecten a l'àmbit de la docència i la recerca, així com també a la participació en la vida universitària.

El Tercer Pla d'Acció es regeix per cinc principis fonamentals: la universitat inclusiva i l'excel·lència inclusiva; la igualtat d'oportunitats entre dones i homes; Totes les propostes i polítiques que es desgranen al pla, s'engloben dins de quatre eixos:

1. *La visibilització del sexisme i les desigualtats, la sensibilització i la creació d'un estat d'opinió:* aquest eix engloba aquelles mesures encaminades a fer visible la situació de les dones a la comunitat universitària. Encara avui predomina la idea que el sexisme s'ha superat, i la dada que es pren com a justificació d'aquesta creença és la proporció de noies entre l'alumnat, malgrat que les dades de la diagnosi apunten en una direcció molt diferent. Tanmateix, el conjunt de la comunitat universitària considera important aquest tipus de mesura, especialment el professorat, que destaca les mesures per fer visibles les dades desagregades per sexe de la composició de les comissions i els tribunals, i de les persones que es presenten i guanyen una plaça.

2. *La igualtat de condicions en l'accés, la promoció i l'organització del treball i l'estudi:* en la valoració del personal treballador i de l'alumnat de la UAB sobre les mesures d'aquest eix, observem que es considera especialment important garantir i estimular l'equilibri en la composició dels òrgans de govern i de representació, en les posicions de direcció i en les càtedres d'universitat. En canvi, es percep com a menys important cercar aquest equilibri en l'alumnat de grau, el personal d'administració i serveis, i les beques predoctorals i postdoctorals. Aquesta valoració possiblement és deguda al fet que tant l'alumnat com el PAS són col·lectius amb una presència femenina majoritària, les dones hi representen al voltant del 60 per cent. Aquest fet amaga la segregació per disciplines que es produeix entre l'alumnat (encara podem distingir entre titulacions fortament feminitzades i titulacions molt masculinitzades) i la segregació vertical que s'observa en el cas del PAS (les categories més altes estan ocupades majoritàriament per homes). Els diferents col·lectius coincideixen amb la tendència general, tot i que cal mencionar que la proporció del professorat que considera molt importants les mesures esmentades és més alta i que, per aquest grup, estimular l'equilibri entre el PDI també es considera força important.

3. La promoció de la perspectiva de gènere en l'ensenyament i la recerca: els diferents estudis duts a terme per l'Observatori, des de la seva creació fins a l'actualitat, posen de manifest que les dones del PDI i del PAS de la nostra universitat assumeixen en major mesura que els homes les responsabilitats familiars, de manera que es reproduïx la divisió sexual del treball. Aquest fet comporta que les dones acabin prioritzant la família per sobre de la feina i els homes a la inversa, la seva carrera professional per sobre de la família. Organitzar les condicions de treball amb perspectiva de gènere implica incloure la vida personal, considerar que a més de les responsabilitats laborals el personal treballador té també responsabilitats familiars, independentment del seu sexe. Les mesures d'aquest eix també fan referència a altres aspectes que cal tenir presents en l'organització laboral, com ara la violència de gènere.

4. *La participació i representació igualitàries en la comunitat universitària*: Els resultats obtinguts de l'estudi «La introducció de la perspectiva de gènere en la docència universitària» i de l'avaluació del grau d'implementació del Pla evidencien la baixa presència de les científiques en les referències bibliogràfiques o en els actes que es duen a terme a la UAB, i el baix nombre d'assignatures de gènere que s'ofereixen en els graus, la major part de les quals són optatives. Aquest àmbit fa referència precisament a aquelles accions orientades a fomentar la introducció de la perspectiva de gènere en la docència universitària i en la recerca, i a visibilitzar i difondre la producció científica de les dones i les investigacions de gènere que es duen a terme. Promocionar la perspectiva de gènere en aquests àmbits implica considerar les dones com subjectes i objectes del coneixement científic.

6.2. Eradicació de les violències de gènere a la UAB

Aquest projecte s'ubica en la mesura 4.5 del Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB, Dissenyar i implementar una proposta integral d'eradicació de la violència de gènere i les relacions abusives, incrementant la coordinació institucional, i incloure-hi un protocol i un circuit de denúncia i d'atenció en els casos d'assetjament sexual, per raó de sexe i orientació sexual. Alhora, la mesura s'emmarca en el context de canvi i de regulació que emergeix sobretot de l'aprovació de les següents lleis: Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista; la Llei 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere; i la Llei 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes. En aquest context es presenta un projecte que aborda la violència de gènere a la universitat, des de la perspectiva de tots els agents que hi conviuen: treballadors/es i alumnat, i que es situa en el Programa d'atenció integral contra la violència masclista (2012-2015) de la Generalitat de Catalunya.

Com a activitats prèvies en l'àmbit de les polítiques contra violència de gènere a la UAB, coordinades per l'Observatori per a la Igualtat, destaca l'elaboració Guia per a la prevenció i atenció en cas de violència de gènere a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la finalitat de formular:

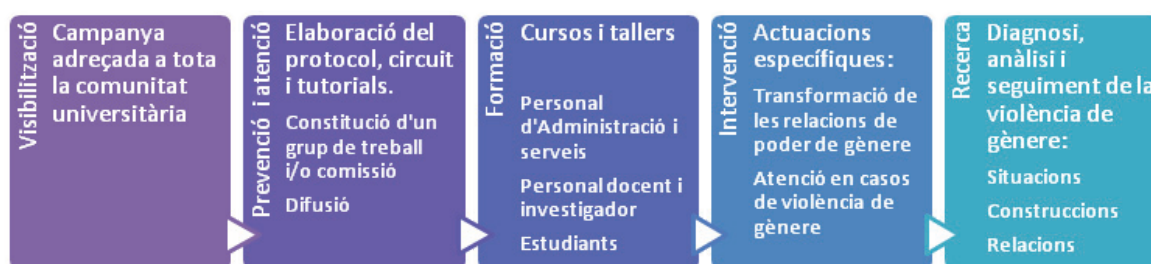
1. Una introducció sobre què és la violència de gènere i les seves diverses formes.
2. Quina és la posició de la UAB davant de la violència de gènere.
3. Quins organismes, serveis i dispositius de la UAB estan a disposició de l'alumnat de la UAB per a aquests casos.
4. Quines són les pautes generals d'actuació a la UAB davant d'un cas de violència de gènere al campus (des de violència sexual fins a assetjament sexual i per raó de sexe).

5. Formes de contacte amb institucions o serveis sobre violència de gènere fora de la UAB.

D'altra banda, per a garantir la màxima difusió possible se n'ha publicat una versió més reduïda i en format de tríptic per a repartir-la entre l'alumnat de la UAB. Aquest tríptic "La violència de gènere en la joventut. Informació i dades d'interès" té com a finalitat proporcionar informació sobre què s'entén per violència de gènere, com es defineix normativament i a on cal adreçar-se en cas de patir situacions d'aquest tipus.

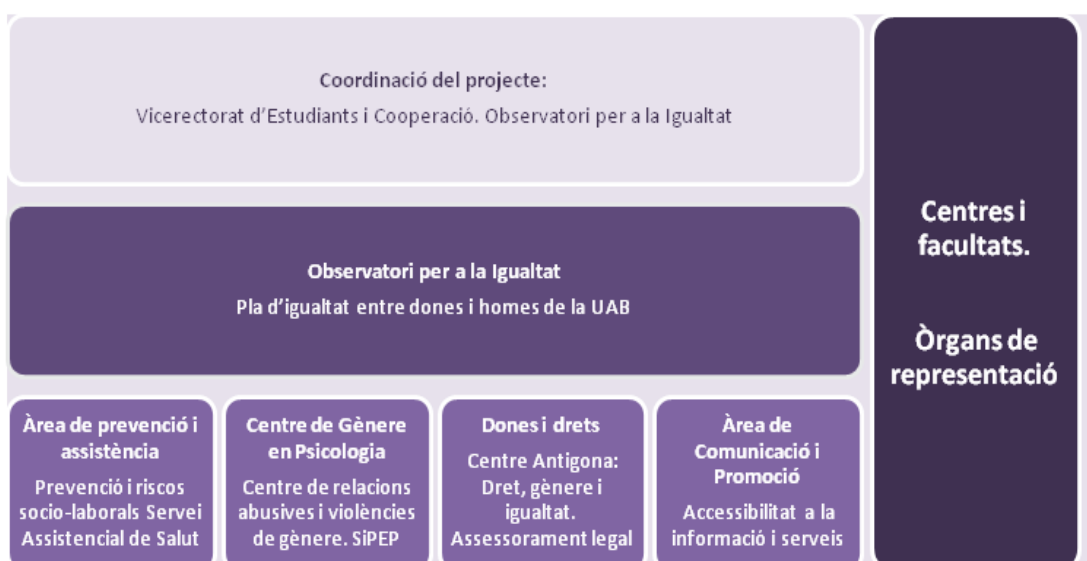
En relació als objectius del projecte, són els següents: a) dissenyar i implementar una proposta integral per a l'eradicació de les violències de gènere a la UAB en el marc del tercer Pla per a la igualtat entre dones i homes, amb la implicació de tots els col·lectius de treballadors/es i estudiants; b) visibilitzar, prevenir, formar i atendre la violència de gènere en la comunitat universitària, a partir de la coordinació entre agents, òrgans i centres implicats en generar pràctiques de relació lliures de violència al campus; i c) intervenir i investigar en torn a la construcció social de les violències de gènere en la comunitat universitària, tot atenent a la formació de la subjectivitat de les persones, les relacions de poder de gènere i les situacions de violència.

Àmbits del Projecte

Pel que fa als agens o òrgans implicats, la coordinació del projecte recau en el Vicerectorat d'Estudiants i Cooperació i l'Observatori per a la Igualtat. El grup de treball estable al llarg de tot el projecte el conformaran a més de la coordinació, representants de l'Àrea de prevenció i assistència; Centre de Gènere en Psicologia; Centre Antígona; i Àrea de Comunicació i Promoció. Aquest grup de treball es coordinarà també amb Recursos Humans i els òrgans de representació de PAS, PDI i Estudiants. Les activitats del projecte tindran tres nivells d'aplicació: tot el campus; els centres i facultats de l'estudi pilot; i les àrees i serveis implicats.

Entitats implicades en el projecte

Finalment, mencionar que en el marc del projecte s'ha constituït el seminari "Violència de gènere, interseccionalitat i subjectivitat a la universitat" que consisteix en la realització de sessions tancades a un grup permanent de treball i sessions obertes a tota la comunitat. El seminari està finançat per l'Institut de la Mujer i té com a objectiu principal l'aproximació multidisciplinària a la construcció de la violència de gènere i les desigualtats a la universitat a través de la reflexió i el debat.

7. Participació i gènere

L'Observatori ha obert una nova línia de treball o actuació destinada a incorporar la perspectiva de gènere en la participació i associacionisme de l'alumnat a la UAB. D'altra banda, també es vol promoure entre l'alumnat en general però especialment aquell implicat en la participació, coneixements i formació en matèria d'igualtat.

Aquest nou projecte és desenvolupa conjuntament amb la Xarxa d'associacions i estructures de representació d'estudiants de l'Àmbit de Participació.

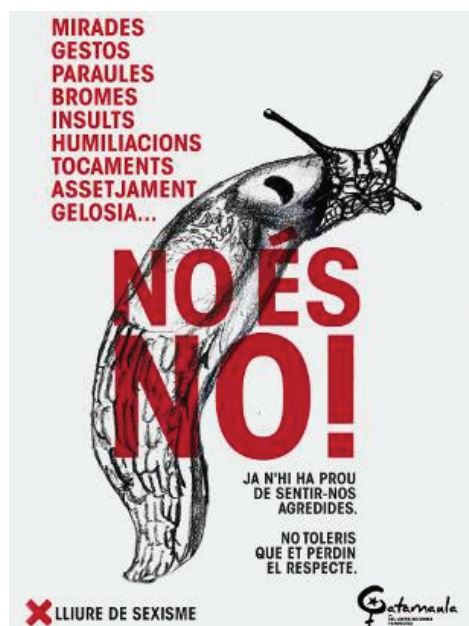
A continuació presentem les accions que s'han aplicat durant el 2013 en el marc d'aquest projecte.

7.1. Diada de Sant Jordi

El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, l'Observatori va muntar una paradeta a la Plaça Cívica de la UAB, juntament amb tot d'altres entitats i serveis de la universitat. L'Observatori va voler retre el seu especial homenatge a narradores, poetesses i assagistes que han deixat petjada en cadascun dels seus moments històrics i que són encara ben vives i imperdibles. A través d'aquestes autores, l'Observatori va organitzar una activitat per l'alumnat que s'acostava a la paradeta, com encertar de quina autora es tractava o quin era el seu corrent històric. Algunes de les escriptores que l'Observatori per a la Igualtat va voler recordar van ser Carmen Laforet, Jane Austen, Montserrat Roig o Virginia Woolf, entre moltes altres.

7.2. Festa Major: campanya “No és no”

El 7 de novembre, en motiu de la Festa Major de la UAB, l'Observatori per a la Igualtat va portar a la UAB la campanya No és No!, amb la voluntat d'encetar una campanya de sensibilització al voltant de la violència en les relacions a la universitat i els espais d'oci. La campanya es va utilitzar per realitzar una recollida de dades sobre la percepció de diverses formes de violència en diferents espais del campus i que ens mostren la necessitat de jornades reivindicatives com la del 25 de novembre.

Aquestes dades, juntament amb un estudi realitzat pel grup Antígona de la UAB, evidencien la presència de violència en les relacions al campus. Entre les diverses formes que podem trobar, un 21% de l'estudiantat participant en l'estudi manifesta haver patit alguna vegada assetjament, un 14% stalking, un 5,3% abusos sexuals i un 3,4% agressions sexuals. Un 28 % dels casos es van produir dins de les instal·lacions universitàries

Per a l'Observatori, aquesta jornada és un punt de partida per a seguir treballant la violència en les relacions al campus, a través de la formació i la sensibilització de la comunitat universitària.

7.3. Presentació del llibre “Dibuixant el gènere”

El 5 de juny es va presentar a la Sala d'Actes de l'Edifici d'Estudiants el llibre “Dibuixant el gènere” de Gerard Coll-Planas i amb il·lustracions de Maria Vidal. Un llibre que pretén explicar d'una forma senzilla i clara com es construeix socialment el gènere i com totes i tots som responsables de les diferències, desigualtats i violències que es generen en un marc sexista. L'acte també comptà amb la participació de diversos col·lectius de la UAB. El llibre ha estat editat per Edicions 96 i ha comptat amb una col·laboració especial pel pròleg: Teresa Forcadès.

Presentació

Dibuixant el gènere

Amb:
Gerard Coll-Planas, autor

La col·laboració de:
Lofantastico.com
Associació Universitària LGTB Sin Vergüenza (SINVER)
UAB Chinese Student Union
Dolça Lluita
Hip Hop UAB

I el suport de:
Participació UAB

Dimecres 5 de juny
Sala d'actes de l'ETC
13 hores

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Observatori per a la Igualtat de la UAB

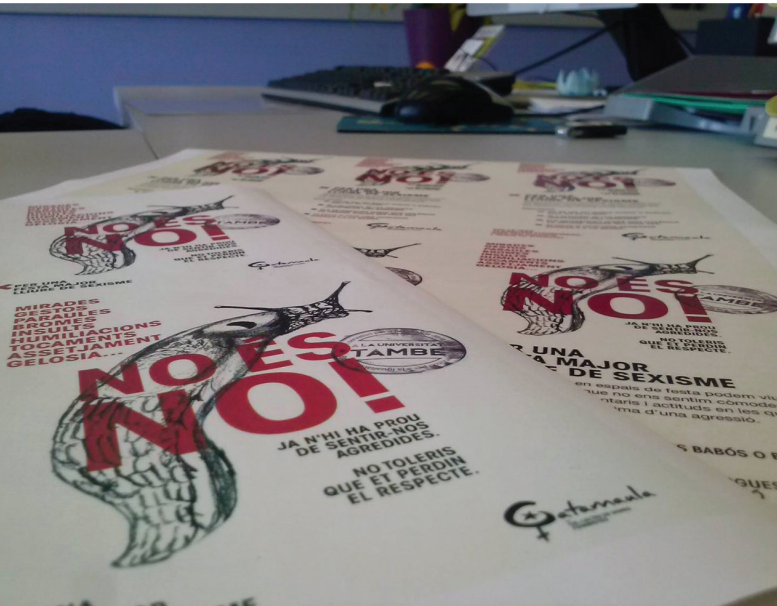
textos Gerard Coll-Planas
il·lustracions Maria Vidal
pròleg de Teresa Forcadès

El llibre posa en entredit que en el dia a dia les persones no qüestionen què vol dir ser dones i homes, donant per fet que es tracta de processos biològics. El llibre explica el gènere com una construcció cultural que es dibuixa diàriament amb les accions més habituals, que regula les diferències i desigualtats entre dones i homes i que suposa l'exclusió de les persones trans, intersex, gais, lesbianes i bisexuals. A partir de la distinció entre dones i homes, es col·loca a les persones en posicions diferents i desiguals i les condiona per tenir unes determinades aptituds i desigs, limitant-les com a persones.

7.4. Formació i treball en matèria d'igualtat amb estudiants de suport als Consells d'Estudiants de la UAB

En el marc del procés participatiu del III Pla per a la Igualtat entre dones i homes a la UAB, l'Observatori per a la Igualtat va organitzar una sessió de formació i treball amb estudiants de suport als Consells d'Estudiants de la UAB. En aquesta sessió, que tingué lloc el dia 30 de maig, es va dinamitzar un taller de formació sobre els conceptes bàsics entorn el gènere i les desigualtats per aquesta raó. També es van presentar algunes dades sobre la participació d'estudiants en els òrgans de govern i representació de la UAB, per sexe i facultat, així com els resultats de l'enquesta de valoració de les polítiques d'igualtat. S'inicia així un treball al voltant dels eixos del Pla d'Acció i la percepció de la desigualtat a la universitat per part del col·lectiu d'estudiants, per tal d'identificar-ne les dinàmiques i proposar possibles accions per reduir-la. D'aquest treball en sorgeixen propostes i idees que es van incloure posteriorment en forma de mesures dins l'eix 4 del tercer pla d'acció, la participació i representació igualitària en la comunitat universitària.

Donada la positiva valoració d'aquesta sessió, es va dur a terme una segona trobada el novembre de 2013, per tal d'aprofundir en alguns dels aspectes treballats a nivell de formació, presentar el Tercer Pla d'Acció aprovat pel consell de Govern el passat juliol i iniciar un treball al voltant de les mesures que afecten a estudiants en relació a la participació igualitària.

<http://www.uab.cat/observatori-igualtat/>